

FERENC PÁPA ÜZENETE A BÉKE 58. VILÁGNAPJÁRA

2025. január 1.

Engedd el adósságainkat, add nekünk a te békédet!

I. Meghallva a fenyegetett emberiség kiáltását

1. A mennyei Atya által nekünk ajándékozott új esztendőnek, a reménynek szentelt jubileumi évnek a kezdetén őszinte szívvel kívánok békét minden nőnek és férfinak, különösen azoknak, akik úgy érzik, hogy egzisztenciális helyzetük padlóra küldte őket, saját hibáik elmarasztalták őket, mások ítélete összetörte őket, és nem lebeg a szemük előtt bizakodásra okot adó jövőkép. Reményt és békét kívánok mindnyájatoknak, mert ez kegyelmi év, mely a Megváltó Szívéből származik!

2. 2025-ben a Katolikus Egyház jubileumot, a szíveket reménnyel megtöltő eseményt ünnepel. A „jubileum” ősi zsidó hagyományra vezethető vissza, amikor a kosszarvból készült kürt (héberül: jóbel) negyvenkilenc évenkénti megfújása a kegyelem és a szabadulás évét hirdette meg az egész nép számára (vö. Lev 25,10). Ennek az ünnepélyes felhívásnak – az eszmény szerint – az egész világon el kellett hangzania (vö. Lev 25,9), hogy az emberek helyreállítsák az Isten szerinti igazságosságot az élet különféle területein: a föld használatában, a javak birtoklásában, a felebaráttal, különösen a legszegényebbekkel és a legszerencsétlenebbekkel való kapcsolatban. A kürt megszólalása az egész népet – a gazdagokat és a leszegényedetteket egyaránt – arra emlékeztette, hogy senki sem azért születik a világra, hogy elnyomást szenvedjen: egymás fivérei és nővérei vagyunk, ugyanannak az Atyának a gyermekei, s arra születünk, hogy az Úr akarata szerint szabadok legyünk (vö. Lev 25,17.25.43.46.55).

3. A jubileum ma is arra ösztönző esemény, hogy Isten felszabadító igazságosságát keressük az egész földön. A kürt helyett – ennek a kegyelmi évnek a kezdetén – mi azt a „kétségbeesett segélykiáltást” szeretnénk meghallani,¹ amely az igaz Ábel vérének hangjához hasonlóan a föld számos pontjáról felemelkedik (vö. Ter 4,10), s amelyet Isten sosem szűnik meg meghallani. Úgy érezzük, az a dolgunk, hogy hangot adjunk mindazoknak a helyzeteknek, ahol a földet kizsákmányolják és felebarátainkat elnyomják.² Ezek az igazságtalanságok időnként olyan igazságtalanságok formáját

¹ *Spes non confundit. A 2025-ös rendes szentévet meghirdető bulla* (2024. május 9.), 8.

² Vö. SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Tertio millennio adveniente* apostoli levél (1994. november 10.), 51.

öltik, amelyeket Szent II. János Pál a „bűn struktúráinak” nevezett,³ mivel nem csupán néhány ember gonoszságából fakadnak, hanem úgymond állandósultak, és széles körű bűnrészesség áll a hátterükben.

4. Valamiképpen mindannyiunknak felelősnek kell éreznünk magunkat azért a pusztításért, amelynek közös otthonunk ki van téve, kezdve azokkal a cselekedetekkel, amelyek akár közvetve is táplálják az emberiséget sújtó konfliktusokat. Így a bolygónkat sújtó, egymástól különböző, de egymással összefüggő rendszerszintű kihívások felerősödnek és összefonódnak.⁴ Itt főképpen az összes egyenlőtlenségre gondolok, továbbá a migránsokkal szembeni embertelen bánásmódra, a környezet pusztulására, a dezinformáció által bűnös módon keltett zűrzavarra, a párbeszéd minden formájának elutasítására és a hadiipar nagy mértékű finanszírozására. Ezek mind az egész emberiség létét fenyegető valós veszélyt jelentenek. Ezért az idei év kezdetén meg akarjuk hallani az emberiségnek ezt a kiáltását, figyelni akarunk rá, hogy mindannyian – együtt és egyedileg –, feladatunknak érezzük, hogy szétörjük az igazságtalanság láncait és Isten igazságosságát hirdessük. Néhány epizódszerű emberbaráti cselekedet nem lesz elegendő. Ezzel szemben kulturális és strukturális változásokra van szükség ahhoz, hogy tartós változást értsünk el.⁵

II. Kulturális változás: mindannyian adósok vagyunk

5. A jubileumi esemény számos változtatásra hív bennünket, hogy megszüntessük a mai igazságtalan és egyenlőtlen helyzetet. A szentév emlékeztet bennünket arra, hogy a föld javainak nem néhány kiváltságos embernek a javát, hanem mindenkinek a javát kell szolgálniuk.⁶ Hasznos lehet felidézni, amit Cezáreai Szent Bazil írt: „Mi az, ami a tiéd? Honnan vetted, amit az életedbe hoztál? [...] Nemde mezítelenül jöttél ki az anyaméhből? Nem mezítelenül térsz vissza a földre? Honnan vannak jelenlegi javaid? Ha a sorsra hivatkozol, istentelen vagy, nem ismered a Teremtőt, és nem vagy hálás az iránt, aki ezeket a javakat adta.”⁷ Amikor a hála elmarad, az ember már nem ismeri fel Isten ajándékait. Végtelen irgalmasságában azonban az Úr nem hagyja magára az ellene vétkező embert: inkább megerősíti az élet ajándékát az üdvös megbocsátással, melyet Jézus Krisztus által mindenkinek felkínál. Ezért, amikor Jézus a Miatyánkot tanítja, arra biztat, hogy ezt kérjük Istentől: „Engedd el adósságainkat” (Mt 6,12).

6. Ha az ember figyelmen kívül hagyja az Atyával való kapcsolatát, akkor azt a gondolatot kezdi dédelgetni magában, hogy a másokkal való kapcsolatát a kizsákmányolás logikája irányíthatja, mely szerint a legerősebbek jogot formálhatnak arra, hogy uralkodhassanak a leggyengébbek felett.⁸ Ahogy Jézus korában az elit a legszegényebbek szenvedéséből húzott hasznot, úgy ma, a kölcsönös függőségben élő globális faluban⁹ a nemzetközi rendszer – ha nem a szolidaritás és az egymásrautaltság logikája táplálja – korrupció által súlyosbított igazságtalanságokat szül, melyek

³ *Sollicitudo rei socialis* enciklika (1987. december 30.), 36.

⁴ Vö. *Beszéd a Pápai Tudományos Akadémia és a Pápai Társadalomtudományi Akadémia által szervezett találkozó résztvevőihez*, 2024. május 16.

⁵ Vö. *Laudate Deum* apostoli buzdítás (2023. október 4.), 70.

⁶ Vö. *Spes non confundit. A 2025-ös rendes szentévet meghirdető bulla* (2024. május 9.), 16.

⁷ *Homília a kapzsiságról*, 7, PG 31, 275.

⁸ Vö. *Laudato si'* enciklika (2015. május 24.), 123.

⁹ Vö. *Katekézis*, 2020. szeptember 2., *L'Osservatore Romano*, 2020. szeptember 3., 8.

behálózzák a szegény országokat. Az adósokat kizsákmányoló logika jól összefoglalja a jelenlegi „adósságválságot” is, mely számos országot sújt, különösen a föld déli felén.

7. Fáradhatatlanul ismétlem: a külső adósság az uralkodás eszközévé vált, melyen keresztül egyes kormányok és a leggazdagabb országok magán pénzügyi intézményei gátástalanul kizsákmányolják a legszegényebb országok emberi és természeti erőforrásait, csak hogy kielégítsék saját piacaik igényeit.¹⁰ Ezt tetézi, hogy számos, nemzetközi adósságoktól már amúgy is megterhelt nép arra kényszerül, hogy a fejlettebb országok ökológiai adósságának terhet is viselje.¹¹ Az ökológiai adósság és a külső adósság ugyanannak az éremnek, a kizsákmányolás adósságválságban kicsúcsosodó logikájának két oldala.¹² A jubileumi évre való tekintettel arra kérem a nemzetközi közösséget, hogy tegyen lépéseket a külső adósság elengedése érdekében, elismerve az északi és déli országok közötti ökológiai adósság létezését. Ez szolidaritásra, de mindenekelőtt igazságosságra szóló felhívás.¹³

8. Akkor fog bekövetkezni az a kulturális és strukturális változás, amely képes leküzdeni ezt a válságot, amikor végre felismerjük, hogy mindannyian az Atya gyermekei vagyunk, és megvalljuk előtte, hogy mindannyian adósok vagyunk, de mindannyiunknak szükségünk is van egymásra, a közös és különböző fokú felelősség logikája szerint. Ekkor felfedezzük majd „egyszer s mindenkorra, hogy szükségünk van egymásra és tartozunk egymásnak”.¹⁴

III. *A remény útja: három lehetséges cselekvés*

9. Ha hagyjuk, hogy szívünket megérintsék ezek a szükséges változások, a jubileum kegyelmi esztendeje megnyitja majd mindnyájunk előtt a remény útját. A remény Isten irgalmának megtapasztalásából fakad, az ő irgalma pedig mindig korlátlan.¹⁵

Isten, aki senkinek sem tartozik semmivel, szüntelenül árasztja kegyelmét és irgalmát minden emberre. Ninivei Izsák, egy 7. századi atya a keleti egyházban, ezt írta: „A te szereteted nagyobb, mint az én adósságom. A tenger hullámai kevésnek tűnnek bűneim számához képest, de ha megmérném bűneimet, a te szeretetedhez képest elenyészően semmik.”¹⁶ Isten nem számolja össze az ember által elkövetett rosszat, hanem mérhetetlenül „gazdag irgalomban, az ő nagy szeretete miatt, amellyel szeretett bennünket” (Ef 2,4). Ugyanakkor meghallja a szegények és a föld kiáltását. Elegendő csak egy pillanatra megállnunk – ennek az évnek az elején –, és arra a kegyelemre gondolnunk, amellyel minden egyes alkalommal megbocsátja bűneinket és elengedi minden adósságunkat, hogy szívünket remény és béke áraszsa el.

¹⁰ Vö. *Beszéd az Adósságválság a globális délen című találkozó résztvevőihez*, 2024. június 5.

¹¹ Vö. *Beszéd az Egyesült Nemzetek éghajlatváltozási keretegyezménye részes államainak konferenciáján (COP 28)*, 2023. december 2.

¹² Vö. *Beszéd az Adósságválság a globális délen című találkozó résztvevőihez*, 2024. június 5.

¹³ Vö. *Spes non confundit. A 2025-ös rendes szentévet meghirdető bulla* (2024. május 9.), 16.

¹⁴ *Fratelli tutti* enciklika (2020. október 3.), 35.

¹⁵ Vö. *Spes non confundit. A 2025-ös rendes szentévet meghirdető bulla* (2024. május 9.), 23.

¹⁶ *X. beszéd* (Harmadik gyűjtemény), *Imádság*, 100–101, CSCO 638, 115. Szent Ágoston egyenesen azt állítja, hogy Isten sosem szűnik meg adósa lenni az embernek: „Örök a te irgalmad, Uram! Ígérsz és ígéretteddel kegyelmesen adósnak vallod magadat azokkal szemben, akiknek pedig minden adósságát elengeded” (Vass József fordítása) (vö. *Vallomások*, 5,9,17, PL 32, 714).

10. Jézus ezért a *Miatyánk* imában a „miképpen mi is elengedjük a nekünk tartozók adósságát” magas követelményt támasztó kijelentést az után teszi, hogy kértük az Atyától adósságaink elengedését (vö. Mt 6,12). Ahhoz ugyanis, hogy elengedjük mások adósságát, és reményt ébresszünk bennük, szükséges, hogy saját életünk tele legyen az Isten irgalmából fakadó reménnyel. A remény túlaradóan nagylelkű, nem számolgat, nem kutakodik adósainak pénzügyei után, nem a saját hasznával törődik, hanem egyetlen célt tart szem előtt: felemelni az elesetteket, bekötözni a megtört szívűeket, kiszabadítani mindenféle rabságból.

11. Ezért ennek a kegyelmi évnek a kezdetén három olyan intézkedést szeretnék javasolni, amelyek egész népek életének visszaadhatják a méltóságát, és visszavezethetik őket a remény útjára, hogy leküzdjék az adósságválságot, és mindenki újra adósságát elengedett adósnak ismerhesse fel magát.

Először is megismétlem Szent II. János Pálnak azt a 2000-es jubileumi év alkalmából megfogalmazott felhívását, hogy „jelentősen csökkentsék, vagy teljesen engedjék el a nemzetközi adósságot, amely sok nemzet életét megnehezíti”.¹⁷ Elismerve az ökológiai adósságot, a gazdagabb országok tegyenek meg mindent azon országok adósságainak elengedése érdekében, amelyek nincsenek abban a helyzetben, hogy kifizessék tartozásukat. Természetesen ahhoz, hogy ez ne csak egyszeri jótékonykodás legyen – mely aztán azzal a kockázattal jár, hogy ismét egy finanszírozás-adósság ördögi kört indít el –, egyúttal új pénzügyi struktúrát kell kialakítani, amely egy a népek közötti szolidaritáson és harmónián alapuló globális pénzügyi charta létrehozásához vezet.

Továbbá azt kérem, hogy komoly munkával mozdítsák elő az emberi élet méltósága iránti tiszteletet, a fogantatástól a természetes halálig, hogy minden ember szerethesse saját életét, és reménnyel tekintsen a jövőbe, fejlődésre és boldogságra vágyva saját maga és gyermekei számára. Az életbe vetett remény nélkül ugyanis a fiatalok szívében nehezen ébred fel a vágy arra, hogy életet adjanak másoknak. Itt ismételten szeretnék egy olyan konkrét gesztust tanácsolni, amely elősegítheti az élet kultúráját. Ez pedig a halálbüntetés eltörlése az összes országban. A halálbüntetés ugyanis amellet, hogy csorbítja az élet sérthetlenségét, elveszi a megbocsátás és a megújulás minden emberi reményét.¹⁸

Szent VI. Pálra és XVI. Benedekre hivatkozva¹⁹ hadd fogalmazzak meg egy további felhívást is, mégpedig a fiatalabb nemzedékek számára, ebben a háborúkkal teli időszakban: a fegyverkezésbe fektetett pénz legalább egy meghatározott százalékát egy olyan világalap létrehozására fordítsuk, amely véglegesen felszámolja az éhezést és elősegíti az oktatást a legszegényebb országokban, előmozdítja a fenntartható fejlődést és az éghajlatváltozás elleni küzdelmet.²⁰ Igyekeznünk kell megszüntetni minden olyan jogcímet, amely arra készítheti a fiatalokat, hogy remény nélkül képzeljék el a jövőjüket, vagy csak abban reménykedjenek, hogy szeretteik véérért bosszút állhatnak.

¹⁷ *Tertio millennio adveniente* apostoli levél (1994. november 10.), 51.

¹⁸ Vö. *Spes non confundit. A 2025-ös rendes szentévet meghirdető bulla* (2024. május 9.), 10.

¹⁹ Vö. SZENT VI. PÁL PÁPA: *Populorum progressio* enciklika (1967. március 26.), 51; XVI. BENEDEK PÁPA: *Beszéd a Szentszékhez akkreditált diplomáciai testülethez*, 2006. január 9.; Uő: *Sacramentum caritatis* szinódus utáni apostoli buzdítás (2007. február 22.), 90.

²⁰ Vö. *Fratelli tutti* enciklika (2020. október 3.), 262; *Beszéd a Szentszékhez akkreditált diplomáciai testülethez*, 2024. január 8.; *Beszéd az Egyesült Nemzetek éghajlatváltozási keretegyezménye részes államainak konferenciájához (COP 28)*, 2023. december 2.

IV. A béke célja

12. Azok, akik a javasolt gesztusokon keresztül a remény útjára lépnek, egyre közelebbinek láthatják a béke hön áhított célját. A zoltáros megerősít bennünket ebben az ígéletben: amikor „a szeretet és az igazság találkoznak, az igazságosság és a béke csókot váltanak” (Zsolt 85,11). Amikor lemondok a követelés fegyveréről, és visszaadom a remény útját valamely nővéremnek vagy fivéremnek, hozzájárulok Isten igazságosságának helyreállításához ezen a földön, és együtt haladok az illetővel a béke célja felé. Ahogy Szent XXIII. János mondta, az igazi béke csak olyan szívből származhat, amely megszabadult a háborútól való szorongástól és félelemtől.²¹

13. Olyan év legyen 2025, amelyben növekszik a béke! Mégpedig az az igazi és tartós béke, amely nem áll meg a szerződések jogi fortélyainál vagy az emberi kompromisszumok asztalainál.²² Az igazi békét keressük, amelyet Isten a fegyvertelen szívnek ad: olyan a szívnek, amely nem ragaszkodik annak kiszámításához, mi az enyém és mi a tiéd; olyan szívnek, amely feladja az önzést, és kész mások segítségére sietni; olyan szívnek, amely nem vonakodik elismerni, hogy adósa Istennek, és ezért kész elengedni a felebarátot terhelő adósságokat; olyan szívnek, amely legyőzi a jövő miatti csüggedést azzal a reménnyel, hogy minden ember erőforrás világunk számára.

14. A szív lefegyverzése olyan gesztus, amely mindenkit érint, az elsőktől az utolsóig, a kicsinyektől a nagyokig, a gazdagoktól a szegényekig. Néha elég egy olyan egyszerű dolog, mint „egy mosoly, egy baráti gesztus, egy testvéri pillantás, egy őszinte meghallgatás, egy önzetlen szolgálat”.²³ Ezekkel a kisebb-nagyobb gesztusokkal közelebb jutunk a béke céljához, és annál gyorsabban érjük el azt, minél inkább ráébredünk – az újra megtalált fivéreink és nővéreink mellett megtett út során –, hogy máris megváltoztunk ahhoz képest, amilyenek induláskor voltunk. A béke ugyanis nemcsak a háború végével jön el, hanem egy új világ kezdetével, egy olyan világéval, amelyben másmilyenek, nagyobb egységben és nagyobb testvériségben lévőeknek fedezzük fel magunkat, mint amilyenek azt elképzeltük.

15. Uram, add nekünk a te békédet! Ezzel az imával fordulok Istenhez, amikor újévi üdvözlétemet küldöm az állam- és kormányfőknek, a nemzetközi szervezetek és a különféle vallások vezetőinek, valamint minden jóakarátú embernek.

*Uram, engedd el adósságainkat,
miképpen mi is elengedjük a nekünk tartozók adósságát,
és az elengedésnek ebben körforgásában add nekünk a te békédet,
azt a békét, amelyet egyedül te adhatsz meg azoknak,
akik engedik lefegyverezni szívüket,
akik reménnyel a szívükben el akarják engedni testvéreik adósságait,
akik félelem nélkül megvallják, hogy a te adósaid,
és akik nem maradnak süketek a legszegényebbek kiáltására.*

Kelt a Vatikánban, 2024. december 8-án.

Ferenc

²¹ Vö. *Pacem in terris* enciklika (1963. április 11.), 61.

²² Vö. *Imaalkalom az „Invocazione per la pace in Terra Santa” [Fohász a szentföldi békéért] tizedik évfordulóján*, 2024. június 7.

²³ *Spes non confundit. A 2025-ös rendes szentévet meghirdető bulla* (2024. május 9.), 18.